

dele Tilladelse til at drive en saadan Dværn ogsaa ved Hestekraft. Naar man derimod vedtager mit Forslag under Nr. 1, som gaar ud paa, at det ogsaa paa anden Maade, end ved at opføre nye Møller, skal være Enhver tilladt at drive al Slags Formaling til Brug i egen Huusholdning, saa troer jeg, at først da vilde disse Folk paa anden Maade end ved Menneskekraft kunne bruge de Dværne, som de allerede maatte have i Brug, og først da vil Lovbestemmelsens tilføjede Hensigt virkelig kunne opnaaes. Man maa vel erindre, at her er Tale om en Tvist mellem en enkelt Privatmand paa den ene og vedkommende Møllere paa den anden Side, og at vedkommende Møllere naturligvis vilde søge at skabe en streng juridisk Fortolkning af denne Lov, som ubvidder denne Frihed til andre Statsborgere og derved bliver til Tab for dem. Man vil altsaa kunne risikere, at der opstaar flere Retsspørgsmaal for Domstolene fra Møllernes Side, dersom man ikke foretager den Forandring, som af mig er foreslaaet. Man er ikke, troer jeg, berettiget til at sige, at Meningen alligevel ligger klart for, hvor Taleren er om saadanne private Tvistigheder. Jeg skal saaledes, som et Exempel paa, hvorvidt man kan drive saadanne Fortolkninger, nævne, at jeg for ikke mange Dage siden har seet offentlig bekendtgjort i Bladene fra en Godseier, at han fortolker den sidst udkomne Jagtlov saaledes, at naar den siger, at enhver Bruger er berettiget til paa den Løb, han har til Brug, at bortskytte det og det Slags Vildt, saa er Meningen den, at det kun er Brugeren for sin egen Person, der hertil er berettiget, og at Godseieren vil søge vedkommende Bruger tiltalt og straffet, dersom han, naar han ikke kan skyde selv, overlader til sin Søn eller Karl at bortskytte, hvad Vildt der maatte findes paa hans Jord, idet Godseieren paastaar, at Loven siger, at det kun er Brugeren, der for sin egen Person er berettiget dertil. Naar saadanne Fortolkninger kunne fremkomme, troer jeg, at ogsaa det paagældende Sted her i § 2 vilde give megen Anledning til mange lignende Bryderier.

Hvad angaaer mit Forslag under Nr. 2 om, at naar det hedder, at det ikke skal være

tilladt flere at forene sig om at opføre Møller til fælles Afbenyttelse, da deraf skal ubelades Ordene „at opføre“, saa at det kun kommer til at hedde, at det ikke skal være tilladt flere at forene sig om Møller til fælles Afbenyttelse, saa gjælder dette naturligvis ikke de nu bestaaende Møller med Møllestøvs-Hartkorn, der male for alle Andre — hvortil denne Paragraph i det Hele taget kun gaar ud paa den Frihed, en enkelt Mand faaer for sit eget Vedkommende; men naar man lader Ordene: „at opføre“ blive staaende, saa kunde f. Ex. i en By, hvor der findes en saadan Haandqværn som de af mig tidligere omtalte, der var sat i Forbindelse med en Tærskemaskine, samtlige Bymænd forene sig om at male paa denne ene Haandqværn hos en enkelt Gaardmand, idet det kunde hedde, at det var et Interessentskab, der havde dannet sig for at lade male der. Naar man derimod lader Ordene „at opføre“ falde bort, saa kan det ikke længer gaae an, saa er det forbudt at forene sig om at male til et saadant almindeligt Brug. Jeg troer derfor, at det er i Møllernes Interesse, at man ikke lader Ordene „at opføre“ blive staaende, men lader dem udgaae.

Mosenørn: Den ærede Rigsdagsmand for Ringkjøbing Amts 2den Valgkreds (Boserup) var af den Formening, at det nærværende Lovforslag, saaledes som det foreligger, vilde være til stor Skade for Møllerne og gjøre Indgreb i deres velerhvervede Rettigheder; men han blev Bevist skyldig for, at dette vilde skee, og navnlig blev han Bevist skyldig for den sidste af ham fremførte Paastand. Han skælnede i sit Foredrag meget rigtigt mellem Mølleforholdet paa Landet og Mølleforholdet i Kjøbstæderne. Paa Landet er det vist nok, at kun det beskattede Møllebrug er berettiget, dog at Haandqværne ved Siden deraf kunne bruges; men i Kjøbstæderne har ingen Møller haft en saadan i sit Næringsbrug grundet Rettighed, som han faaer ved nærværende Lov. Denne, saaledes som den foreligger, gaaer ud paa, at opretholde for Kjøbstæderne de Lovbestemmelser, hvorunder vi i Aarhundreder have lidt, og endogsaa paa at affære den Udgang, som Regjeringen hidtil har havt til ved Bevilling at gjøre Undtagelse deraf (Hør!), og det i